

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल
मानमैजु, काठमाडौं

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवम् परीक्षा योजना

स्तर: अधिकृत तृतीय, सेवा:राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, समूह:विविध, उपसमूह: लेखा,पद:लेखा अधिकृत
यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :
प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा,पूर्णाङ्क : २००
द्वितीय चरण :- सूचना प्रविधि सीप परीक्षण, पूर्णाङ्क : १०
अन्तर्वार्ता, पूर्णाङ्क : ३०

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा योजना						
पत्र	विषय	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या र अङ्कभार	पूर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क	समय
प्रथम	खण्ड(क)प्रशासनिक अभिरुची परीक्षण (Administrative Aptitude Test- AAT)	वस्तुगत(Objective): बहुबैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Question)	२५प्रश्न × १ अङ्क = २५ अङ्क	१००	४०	३ घण्टा
	खण्ड(ख)राज्य शासकीय व्यवस्था	विषयगत	३प्रश्न×१०= ३०अङ्क			
	खण्ड(ग)विकास प्रशासन	विषयगत	३प्रश्न×१०= ३०अङ्क			
	खण्ड(घ)Proposal and Report Writing	विषयगत	१प्रश्न×१५= १५ अङ्क			
द्वितीय	लेखा तथा लेखा प्रणाली खण्ड (क) गणित तथा तथ्याङ्क	विषयगत	३ प्रश्न × ५ = १५ अङ्क	१००	४०	३ घण्टा
	खण्ड(ख) लेखा र लेखा प्रणाली	विषयगत	३ प्रश्न × ५ = १५ अङ्क			
	खण्ड(ग) लेखा परीक्षण	विषयगत	३ प्रश्न × १० = ३० अङ्क			
	खण्ड(घ)सेवासँग सम्बन्धित ऐन, नियमहरू	विषयगत	२ प्रश्न × ५ = १० अङ्क			
		विषयगत	१ प्रश्न × १० = १० अङ्क			
		विषयगत	२ प्रश्न × ५ = १० अङ्क			

द्वितीय चरण:- सूचना प्रविधि परीक्षण र अन्तर्वार्ता

	परीक्षा प्रणाली	पूर्णाङ्क	विषयवस्तु शिर्षक	अंक	समय
सूचना प्रविधि सीप परीक्षण (IT Skill Test)	प्रयोगात्मक	२०	Devanagari Typing	२.५	५ मिनेट
			English Typing	२.५	५ मिनेट
			Word processing	२	१० मिनेट
			Electronic Spreadsheet	१	
			Presentation System	१	
			Windows basic, Email and Internet	१	
अन्तर्वार्ता	मौखिक	३०			

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यमभाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको खण्ड(घ)Proposal and Report Writing को प्रश्न अंग्रेजी माध्यममा सोधिनेछ र त्यसको उत्तर अंग्रेजी माध्यममा नै दिनु पर्नेछ ।
- प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- प्रत्येक पत्रको लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्ड/प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- समस्या समाधान माथि उल्लेख गरिएको पाठ्यक्रमको कुनै पनि विषयबाट सोध्न सकिनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७७/०३/२६ देखि

प्रथम पत्र

खण्ड (क) प्रशासनिक अभिरुची परीक्षण पूर्णाङ्क २५

क. सामान्य ज्ञान-२० (१ प्रश्न × २० अङ्क)

१. विश्वको प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू: म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्य क्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम, रुसी/अक्टोबर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रतासंग्राम, घटना, कारण र परिणामहरू
२. विश्वको भौगोलिक तथा आर्थिक अवस्था
३. नेपालको इतिहास: राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक व्यवस्था
४. नेपालको भौगोलिक तथा आर्थिक अवस्था
५. नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जात जाति, भाषा, साहित्य र कला
६. खेलकूद तथा मनोरन्जन सम्बन्धी विविध जानकारी
७. विज्ञान र प्रविधि, बैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरू, प्रसिद्ध बैज्ञानिक र तिनको योगदान
८. स्वास्थ्य र रोगबारे सामान्य जानकारी
९. वातावरण प्रदूषण तथा जलवायु परिवर्तन
१०. अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था (सार्क), आसियान, बिमष्टेक, ड्यू, संयुक्त राष्ट्रसंघ
११. नेपालको बैदेशिक सम्बन्ध र परराष्ट्र नीति
१२. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरू
१३. नेपाल र विश्वका प्रसिद्ध विचारक र तिनको योगदान
१४. नेपालको संबैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान
१५. नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम
१६. नेपालको योजनावद्ध विकास, चालु योजना र बजेट
१७. नेपालका सार्वजनिक संस्थान
१८. नेपालमा तालिम प्रदायक संस्थाहरू
१९. नेपालको न्याय प्रशासन र न्यायिक निकायहरू
२०. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान नेपालको सांगठिक स्वरूप, काम, कर्तव्य र अधिकार

ख. Aptitude Test-5 (5 Questions × 1 Marks)

1. Verbal reasoning and Quantitative aptitude 1 × 3 = 3 Marks
2. Non-verbal reasoning 1 × 2 = 2 Marks

खण्ड (ख): राज्य र शासकीय व्यवस्था - ३० (३ प्रश्न × १० अङ्क)

१. शासनका आधारभूत पक्षहरू : अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू
२. बहुस्तरीय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन
३. नेपालको संबैधानिक विकास र वर्तमान संविधान
४. संघीयता र नेपालको संघीय शासन प्रणाली तथा नेपालका संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका अधिकार क्षेत्र र सीमाहरू
५. सरकारको कार्यक्षेत्र, काम, कर्तव्य र अधिकार
६. नेपालको कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बिचको अन्तरसम्बन्ध

7. सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया र विश्लेषणमूल्याङ्कन
8. सुशासन र सूचनाको हक
9. मानव अधिकार
10. कानूनका श्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया
11. कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद
12. सार्वजनिक सेवा प्रवाह: राजनैतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
13. विद्युतीय शासन
14. मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार

खण्ड (ग): विकास प्रशासन -३० (३ प्रश्न×१० अङ्क)

1. विकास प्रशासनको अवधारणा, उद्देश्य, आवश्यकता र नेपालमा यसको प्रयोगको अवस्था
2. विकास योजना र चालु आवधिक योजना
3. नेपालमा बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
4. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
5. सहभागिता मूलक योजना र विकास
6. परियोजना विश्लेषण तथा परियोजना व्यवस्थापन :परियोजनाचक्र (Project cycle), कार्य शर्त (Terms of Reference), व्यवसायिक परियोजना (Business Plan), परियोजना प्रस्ताव(Project Proposal)
7. सार्वजनिक-निजी साझेदारी र निजी क्षेत्रको विकास
8. वित्तीय व्यवस्थापन र सामाजिक उत्तरदायित्व
9. दिगो विकासको अवधारणा, नेपालमा दिगो विकासका प्रयास र चुनौतीहरू
10. विश्वव्यापीकरण र आर्थिक उदारीकरण
11. भूपरिवेष्टित र अतिकम विकसित मुलुकको अधिकार
12. गरिबी र बेरोजगारीका कारण तथा समाधानका उपायहरू

खण्ड (घ) : Proposal and Report Writings -15 (1 Question ×15 Marks)

1. Proposal/Concept Note Writings: On behalf of the the concerned agencies.

- Identification of problem
- Objectives
- Rational or Justification
- Methodology
- Scope and Limitation
- Organization/ Design
- References

2. Report Writings: On behalf of the NJA Nepal to the concerned agencies.

- Introduction
- Followed methodology/Techniques
- Carried activities
- Deliverable Output
- Findings, Conclusions and Recommendations
- References

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) गणित तथा तथ्याङ्क -१५ (३ प्रश्न×५ अङ्क)

१. ऐकिक नियम, व्यवसायिक गणित र तथ्यांक सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान
 - १.१ व्याज,प्रतिशत,औषत,नाफा,नोक्सान,कर गणना गर्ने तरिका
 - १.२ अनुपात (Ratio and Proportion), श्रेणी(Series)
 - १.३ Mean, Median, Mode, Standard Deviation, Correlation, regression, Index Number सम्बन्धी उपयोगिता र अभ्यास

खण्ड (ख) लेखा र लेखा प्रणाली-४५ (३ प्रश्न×५ अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क)

१. लेखा
 - १.१ आधारभूत लेखाको अवधारणा तथा सिद्धान्त,नगद,प्रोदभावी (Accrual)तथा सुधारिएको प्रोदभावी लेखाङ्कन प्रणाली, लेखाङ्कन अभिलेख प्रवाह (Accounting Flow Chart), कारोवार विश्लेषण,प्रारम्भिक लेखाङ्कन र खातामा प्रविष्टी, खाता सूची (Chart of Accounts) को अवधारणा, लेखामा आयको पहिचान तथा मापन(Income Recognition and Measurement),बैंक हिसाव समायोजन विवरण,लेखा त्रुटी पहिचान,आधारभूत वित्तीय विवरणहरूको तयारी,Preparation of Income Statement, Balance Sheet and Statement of Funds Flows & Cash Flows
 - १.२ लगानी आयोजनाहरूको मुल्याङ्कन गर्ने तरिकाहरू(Evaluation Techniques of Investment Project)।
२. लेखा प्रणाली
 - २.१ सरकारी लेखा र व्यवसायिक लेखाका भिन्नताहरू
 - २.२ लेखाङ्कन समिकरण (Accounting Equation) तथा लेखाहरूको वर्गीकरण
 - २.३ गोश्वारा भौचर, नगदी पुस्तिका,बैंक नगदी किताव, बजेट हिसाव र खर्चको फाँटवारीको परिचय,प्रविष्टि,उद्देश्य र महत्व
 - २.४ एकल खाता कोष: परिचय, उद्देश्य, विशेषता तथा महत्व
 - २.५ जिन्सी लेखा व्यवस्था
 - २.६ राजस्व शीर्षक र खर्च शीर्षकको वर्गीकरण र व्याख्या
 - २.७ व्यवसायिक लेखाको अवधारणा र लेखाका सर्वमान्य सिद्धान्त
 - २.८ व्यवसायिक लेखाको उद्देश्य,क्षेत्र तथा कार्य
 - २.९ लेखापालनमा सम्भावित त्रुटि र त्यसको शुद्धिकरण
 - २.१० भौचर,लेजर,क्यासबुक,कन्ट्रोल लेजर
 - २.११ सन्तुलन परीक्षण
 - २.१२ आय व्यय विवरण
 - २.१३ वासलात- सम्पत्ति र दायित्वको वर्गीकरण,स्थिर सम्पत्ति र दायित्व, चालु सम्पत्ति र दायित्व,भौतिक र अभौतिक सम्पत्ति (Tangible and Intangible Assets), कृत्रिम वा कपोकल्पित सम्पत्ति (Fictitious Assets),खेर जाने तथा तरल सम्पत्ति (Wasting and Liquid Assets), दिर्घकालीन दायित्व (Long –Term liabilities),सम्भाव्य दायित्व (Contingent Liabilities),(Grouping and Marshaling of Assets and Liabilities) .
 - २.१४ प्राप्ति तथा भुक्तानी खाता(Receipts and Payment A/C),आय-व्यय खाता(Income and Expenditure A/C)।
 - २.१५ हास (Depreciation)को अवधारणा(Concepts), कारण(Causes),तरिका(Methods)

- २.१६ जगेडा(Reserve) र व्यवस्था वा प्रावधान(Provision)
- २.१७ विनियम संयन्त्रहरू(Negotiable Instruments)
- २.१८ बैंक सन्तुलन हिसाव (Bank Reconciliation Statements)
- २.१९ लागत लेखाको अवधारणा र उद्देश्य
- २.२० लागतका तत्वहरू (Elements of Cost)
- २.२१ लागत व्यवहार (Cost Behavior)
- २.२२ प्रत्यक्ष लागत तथा अप्रत्यक्ष लागत (Direct and Indirect Cost)
- २.२३ संयुक्त लागत तथा सहभागी लागत (Joint Cost and Common Cost),अवसर लागत (Opportunity Cost),स्थगन लागत (Deferred Cost)
- २.२४ प्रक्रियागत लागत प्रणाली (Process Costing)
- २.२५ कार्यगत लागत प्रणाली (Job Costing)
- २.२६ ठेका लागत प्रणाली (Contract Costing)
- २.२७ समाविष्ट लागत तथा परिवर्तनशील लागत प्रणाली (Absorption Costing and Variable Costing)
- २.२८ व्यवस्थापन लेखाको उत्पत्ति र विकास- अर्थ,विशेषता,क्षेत्र,उद्देश्य र कार्यहरू, व्यवस्थापन लेखाको औजार,पद्धति र सीमितता ।
- २.२९ वित्तीय / आर्थिक विश्लेषण (Financial Analysis):

Liquidity Ratios, Profitability Ratios, Activity Ratios, Leverage Ratios, कोष लेखांकन र आयोजना लेखांकन, बैदेशिक मुद्रामा कारोवारको लेखांकन, रकमान्तर तथा सोधभर्ना लेखांकन

खण्ड ग लेखा परीक्षण-२० (२ प्रश्न×५ अङ्क, १ प्रश्न × १० अङ्क)

३. लेखा परीक्षण

लेखापरीक्षणको अवधारणा, सिद्धान्त, तरिका र प्रकार,आन्तरिक नियन्त्रणका तरिकाहरू,लेखापरीक्षण प्रविधि (लेखा परीक्षण कार्यक्रम,भौचिङ्ग,सम्पत्ति दायित्वको छानविन तथा मूल्यांकन,लेखा परीक्षण टिपोट), व्यवस्थापन तथा कार्यमूलक लेखापरीक्षण,लेखापरीक्षण मापदण्ड,कर लेखापरीक्षण (Tax Audit),जालसाजी अनुसन्धान तरिका(Fraud Investigation),बेरुजु, बेरुजुका प्रकार,बेरुजु फर्छ्यौट गर्ने कार्यविधि र बेरुजुको सम्परीक्षण,नेपाल लेखापरीक्षणमान (Nepal Accounting Standards): NAS 01;02;07;08;18,;नेपाल लेखापरीक्षणमान(Nepal Standards on Auditing) NSA;200;210;230;240;500; आर्थिक कारोवारमा अनलाइन बैंकिङ्ग (Online banking) प्रक्रिया एवं यस प्रतिष्ठान र बैंक वीचको सम्बन्ध,आर्थिक अनुशासन, सार्वजनिक लेखा समिति,महालेखापरिक्षकको कार्यालय, बेरुजु फर्छ्यौट मुल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति,अर्थ मन्त्रालय,महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय ,सर्वोच्च अदालतको काम,कर्तव्य र अधिकार एवं यी निकायहरू विचको एक आपसमा कार्यात्मक अन्तरसम्बन्ध ।

खण्ड (घ) सेवासँग सम्बन्धित संविधान तथा ऐन नियमहरू-२० (२ प्रश्न×५ अङ्क, १ प्रश्न × १० अङ्क)

1. नेपालको संविधान
2. सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र नियमावली,२०६४ तथा भ्रमण खर्च नियमावली,२०६४
3. भ्रष्टाचार निवारण ऐन,२०५९
4. अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४
5. योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन,२०७४
6. आयकर ऐन,२०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९

7. लेखा परीक्षण ऐन, २०७५
8. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६
9. सुशासन ऐन, २०६४
10. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३
11. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (कार्यकारी निर्देशक तथा कर्मचारीको नियुक्ति, पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धी) नियमावली, २०६९
12. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६९
13. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (कार्य सञ्चालन) नियमावली, २०६९
